

D. O. M.

POSITIONES ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

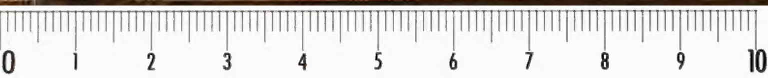

HUMANUM genus nondùm dira ſatis impugnabat malorum cohors, novas adhuc nec minùs inauditas nocendi vias, pulveris Pyrii, Tormentorum que Bellicorum inventione, ipſi ſua ſuſcitavit malè ingenioſa mens. Quot enim non edidere ſtrages ſævâ hæc inſtrumenta ! Quot inde mala pullulavere ! Quàm ardua, Quàm que ampla laboribus *noſtris materies !*

Cum verò illis vulneribus obnoxiæ jaceant omnes corporis partes, cùm que in illis curandis nihil, niſi Anatomiâ duce, tentari queat ; idcircò Chirurgum fugere non debent omnium partium figura, ſitus, connexiones, actiones & uſus ; ideòque de illarum ſtructurâ difficultates propoſitas, pro viribus ſolvere conabimur.

Vulnerum ſclopetariorum indolem cognitu difficilem judicant periti rerum æſtimatores ; interìm eam ad colliſa referendam eſſe afferunt. Colliduntur quidem & atteruntur partes, nec comburuntur. Falſam hanc opinionem olim jam debellavit Paræus, huic que ferè omnes nunc aſſentiuntur.

Ex vulneribus ſclopeto inflictis nulla vel ſaltem pauca ſe-

quitur ſanguinis profuſio, niſi fortè vena major aut arteria laceratæ fuerint, & etiam quandoquè in hoc caſu non effluit cruor.

GLANDES è ſclopetis emiſſæ membrum ſæpè trajiciunt, nullo remanente corpore extraneo; quædam corpora nonnunquàm cum glandibus in partes intruduntur, & in illis hærent, ut veſtium fruſtula & alia, quanquam glandes exitum ſibi faciant; deniquè glandes ipſæ nonnunquàm in partes non transfixas infiguntur. Quæ vulnera leviora aut graviora pro partibus læſis, & inſtrumenti lædentis naturâ.

ILLA vulnera plurima comitatur accidentium ſeries; in ipſo inſtanti vulneratæ partis hebetatio cum frigoris quodam ſenſu, nullus vel obtuſus dolor, ſyncope, nervorum diſtentio; Paulò poſt inſurgunt intumeſcentia, inflammatio, Febris, dolores acutiſſimi, abſceſſus, ingurgitatio, gangræna, ſi funeſtis illis malis non occurratur.

PRÆTEREA magni momenti nobis videtur annotare partes colliſas commoveri, ſæpè que à læſione nervorum ſtrangulari; ex quibus ſtupor inducitur, partium actio debilitatur, ſuffocatur quandoquè; unde gangrænæ plerùmque cauſa. Ad hæc referendæ ſunt venenatæ illorum vulnerum qualitates ab antiquis decantatæ.

CIRCA curationem valdè diverſa eſt auctorum ſententia. Sua cuique ætati fuit opinio; ſed præ cæteris illa vulnera amplianda, & *ſuppurationem promovendam cenſemus.*

AMPLIATUM vulnus explorandum; educenda extranea, ſi quæ ſint, niſi profundiùs immergantur, aut arteriarum viciniam occupent; nec remediis ſuppurantibus hoc opus committendum.

SI vulnus membrum trajiciat, tunc intrà vulneris oras linteolum cæſitium ſeu ſetaceum utile probatur.

IN primis deligationibus, niſi adſit putredinis timor, aquæ-vitæ uſum noxium putamus.

SI contuſa ſit oſſium ſubſtantia, & eorum ſuperficies longè denudetur, amotis tegumentis, adhibenda præ cæteris Belloſtii methodus.

GLANDES in eorum ſubſtantiâ infixæ terebratione in vicinis celebratâ eleventur & ejiciantur.

Oſſa fracta, aſſulis illicò ſolutis & ablatis, in ſtatu naturali, quantùm fieri poteſt, reponantur. * Quæ ſi cautè tractet Chirurgus artis ſuæ peritiâ vitam, membris incolumibus, plurimis reſtituet.

Si oſſa aut articuli diffringantur & atterantur, in amputationis morâ periculum.

Quibus caput percutitur, his fit vulgò vel commotio, vel fractura; in his-ce fracturis plerùmque vicina oſſis percuſſi, plerùmque lamella tantùm vitrea, reſiſtente externâ ut vidimus franguntur, & frequentiorem terebrationem ſuademus.

Grave periculum habent vulnera quæ Thoracem aut Abdomen penetraverunt, propter effuſionis, & gangrænæ timorem. Plurimos tamen ſanatos fuiſſe conſtat experientiâ, præcipuè ſi effuſis materiis naturâ aut arte exitus concilietur.

Vulnera Tormentorum Bellicorum globis aut Bombæ fragmentis inflicta ſemper gravia, ſæpiſſimè lethalia, non ſolùm propter partium attritionem, ſed & propter commotionem quam partes attritæ & vicinæ, plerùmque etiam totum corpus patiuntur.

TANTA *vi, tantâ que pernicitate feruntur globi è tormentis* emiſſi, ut aliquandò, licet partem non attingant, totam ſolidorum ſubjacentem texturam vehementer commotam, illæſâ ut plurimùm cute, deſtruant. In ejuſmodi vulneratis Ecchymoſis tantùm apparet cum fluctuatione quâdam, cutis tenax & indurata difficilè ſecatur, tumor aperitur, & mox effluit liquor vini turbidi fæces repræſentans, carnes ita attritæ ſunt, ut vix appareat earum veſtigium, & oſſa perioſteo ipſo denudata, imò fracta aliquandò conſpiciuntur. Tumor autem ille ſtatìm aperiendus, alioquin immineret gangræna.

* M. de la Faye Pro-Demonſtrator Regius, & è Reg. Chirur. Academiâ, Machinam invenit per utilem, cujus ope artuum oſſa in ſtatu repoſita, firmiter ita retinentur, ut æger è loco in locum poſſit deferri. Quod in exercitibus plurima affert commoda.

Tentanda, Necroſi non urgentè, reſolutio, ad quam potiſſimùm conferunt larga ſanguinis miſſio, fomenta penetrantia, & reſolventia inter quæ præſtò ſunt ſal ammoniacum aquâ vitæ ſolutum, & præſertìm aqua communis ſale marino ſatiata; hujus præſtantiſſimum effectum teſtari poſſunt qui caſtra nobiſcum ſunt ſecuti.

Experientia conſtat graviſſima ex commotione oriri mala, & in duobus vulneribus ejuſdem naturæ, & eidem parti inflictis non idem eventus, & ratione commotionis cujus quantitas determinari non poteſt, & ratione ſyſtematis nervoſi in variis hominibus diverſæ indolis. Unde quibus membra à gravi commotione ſtupefacta ingurgitantur, his rarò proſunt inciſiones.

Cur, cæteris paribus illi ſanentur, dùm hi gravioribus obruti accidentibus moriantur, non mirum. Ex argumentis allatis in promptu cauſa eſt.

Has poſitiones, Deo juvante, & Præſide M. Prudentio Hevin Artium & Chirurgiæ Magiſtro, Sereniſſimæ Delphinæ Chirurgo Primario, Demonſtratore Regio, Academiarum Stocholmienſis & Lugdunenſis Socio, *tueri conabitur* Tussanus DE Bordenave *Pariſinus, in almâ univerſitate Pariſienſi Artium liberalium Magiſter.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Jovis ij Julii à ſeſquiſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam. Anno Domini 1750.

PRO ACTU PUBLICO.

Typis Delaguette Regiæ Chirurg. Academiæ Typographi 1750.